ל) [ע" מוס' לקמן עג.
ד"ה אף], ב) [ל"ל ליה],
ג"מ לא: לעיל מה: נג.

7) [קידושין כד. וש"כ],
ס) [כתובות לד:],
ו) [אהלות פ"ו משנה ו ושם

איתא ילא רובו וכן משמע

כו:],

שמות כב ב

שמות כב א

מ א מיי' פ"ט מהלכות גניבה הלכה י סמג שם: מב ג מיי׳ שם הלכה יג: בוג ד ה מיי׳ שם הלכה ז: בוד ו ז מיי׳ שם והלכה ח: בוד ח מיי׳ שם והלכה ח: בוד ח מיי׳ פ״א מהלי רולח הלכה ו סמג לאוין קסא שו"ע ח"מ סי תכה סעיף א: מור ט מיי׳ שם הלכה ט

נוש"ע שם קעיף ב:

באב על הבן. ברייתה דהם ברור לך כשמש שחין לו שלום עמך הרגהו הא סתמא אל תהרגהו ובשמעתא קמייתא דפסחים (דף ב: ושם) דדרשינן לאור יקום רולח אי פשיטא לך מילתא כנהורא דאנפשות קאתי רולח הוא וניתן להלילו בנפשו ופירש שם

בקונטרס כגון בן על האב או כל אדם ולא יתכן כדאמרינן הכא דהני אפילו בסתמא רולח הוא ולא בעינן שיהא פשוט כנהורא אלא התם יש לומר כולה באב על הבן דאי קים ליה בגוויה ששונאו רולח הוא וניתן להלילו בנפשו ואי מספקא לך מילתא כליליא יהא בעיניך כגנב ולא ניתן להצילו בנפשו: ישראל הוא בן ברית הוא. ישראל

יכאן באב על הבן כאן בבן על האב אמר רב כל דאתי עלאי במחתרתא קטילנא ליה לבר מרב חנינא בר שילא מאי מעמא אילימא משום דצדיק הוא הא קאתי במחתרתא אלא משום דקים לי בגוויה דמרחם עלי כרחם אב על הבן תנו רבנן ידמים לו בין בחול בין בשבת יאין לו דמים יבין בחול בין בשבת

פ"ט איתא ראשו וע' תוס' לעיל נט. ד"ה ליכא], 1) לעיל ח: מא. מכות ו: ט:, ה) [תוספי פי"ח], ט) [שמות לה], י) [ל"ל נפשות: אין לו דמים. לשון רבים דכתיב גבי אינש דעלמא להכי אתא ם [פנות כה], ל [לעיל מה:], חתירה], ל [לעיל מה:], () [ל"ל דתרומות פ"ז], לומר לך אין לו דמים לא בחול ולא מ) בס"ח: בן ברית ולח והרגהו: הרוגי בים דין בשבת משומד דמשומדין, () וע"ו בשבת לא קטלינן. כדאמרינן בפרק אחד דיני ממונות (לעיל דף לה:) מלא תבערו אם בכל מושבותיכסש: קא משמע לן. דקטלינן משום פקוח נפש דהאיך: לפקח עליו את הגל. תורה אור השלם אָם זְרְחָה הַשֶּׁמֶשׁ עָלְיוֹ דְּמִים לוֹ שַׁלֵם יְשַׁלַם אָם אֵין לוֹ וְנִמְכַּר יְשַׁלַם אָם אֵין לוֹ וְנִמְכַּר אם כשהיה חותר נפל עליו (את) הגל מפקחין עליו היכא דלא בא על בגנבתו: בּבְּבֶּבְּ זּיִּהְ פּבּּתְּהְעֶּרֶת יִּמְצֵא 2. אָם בָּפַּחְהֶעֶרת יִּמְצֵא הַגַּנְּב וְהֻבָּה וְמֵת אֵין לוֹ עסקי נפשות אבל אם בא על עסקי נפשות כיון דניתן להרגו בלא התראה גברא הטילא הוא משעת י סתירה: י 3. או באיבה הכהו בידו ניָּמֹת מוֹת יוּמַת הַמַּבֶּה רצח הוּא גֹאֵל הַדְּם יָמִית ר והוכה בכל אדם. אפילו אינו בעל הממון מותר להרגו מדלא כחיב אָת הַרצַחַ בִּפָּגִעוֹ בוֹ: והכהו: בעה"ב הוא. דמותר להרגו 4. שׁפֵּרְ דָּם הַאַדָם בַּאַדָם משום דלהאי גנב קים ליה בגוויה דְמוֹ יִשְׁפַרְ כִּי בְּצֶלֶם אֱלֹהִים עִשְׂה אֶת הָאָדָם: בראשית ט ו דבעה"ב אינו מעמיד עלמו על ממונו הלכך אדעתיה דלמקטליה אתא: אבל שאר כל אדם לא. שהרי גנב זה לא בא אלא על עסקי נפשות של זה: קמ"ל. דכיון דעל עסקי נפשות ישראל אתא רודף הוא וניתן להצילו לבעל הבית בנפשו של זה: שחם חי אתה יכול להרגו בסייף. כגון שהיה מכשף או שהיה לו נהר מפסיק ואתה יכול לירות בו חץ או אבן: שני כתובין הבחין כחחד. בפרק נגמר הדיןי דלח

בעינן בהו קרא כדכתיב הלכך אי לא

רבייה הוה אמינא ליבעי מיתה

הכתובה בו כגון הכאה אבל לא לחונקו

להטביעו במים: ואין לי אלא מחתרת.

שחתר כותל: גגו. ועלה לו בסולם:

חלרו וקרפיפו. ונכנס בו דרך הפתח

שמלאו פתוח מנין: ח"ל ימלא הגנב.

מדלא כתיב אם במחתרת ימלאנו

וכתיב הגנב יתירה משמע בכל לדדין שיהא נראה לך גנב: מלויין במחתרת.

לך עד שיודע לך כשמש שהוא רחמני

עליך כאב על הבן: דמים לו. לשון

רבים הוא להכי אתא לומר לך דבין

בחול בין בשבת אסור לבן להרוג את

אביו במחתרת שהרי לא בא על עסקי

אב הבא על הכן. במחתרת מספק אל יהרגהו בנו דודאי רחמי האב

על בנו ואפילו הוא מליל ממונו לא יהרגהו הלכך דמים לו עד שיודע

לך כשמש שהוא אכזרי עליך ושונאך: בן על האב. וכ״ש איניש דעלמא

הרגהו מספק דודאי אדעתא דהכי אתא דאי קיימת ליה לאפיה קטיל

מוסף רש"י

אין לי. אי לא כתיב אלא יומת. אלא במיתה יוננים. האמורה בו. סייף (לעיל מה:). מנין שאם אי אתה יכול כו'. כגון שסיה בספינה ובורח ואתה יכול בספיתה זכול היותה יכול לזרוק בו חן או לטובעו (ב"מ לא:). ת"ל מות יומת. בינויים הום ולוויל יומת: ליכויים סום (לעיל מה:). שני כתובין הבאין כאחד אין מלמדין. כאוזד אין מיכחיק. מדלח כתב חחד ונגמור כולסו מניה (קדושין כד.). אלא להבחין בין שוגג למזיד. עלח יוכל לומר סבור הייתי שמומר (לעיל

ולא כותי בן ברית ולא בשלמא אין לו דמים בין בחול בין בשבת מומר לעבודת כוכבים דמומרין לעבודת איצטריך סלקא דעתך אמינא מידי דהוה כוכבים מיו מורידין ולא מעלין י: אהרוגי בית דין דבשבת לא קטלינן קמ"ל ומה אהרוגי בית דין דבשבת קא קטקינן קס"כ דקטלינן אלא דמים לו בין בחול בין בשבת השתא בחול לא קטלינן ליה בשבת מבעיא אמר רב ששת לא נצרכא יאלא לפקח עליו את הגל תנו רבנן יוהוכה ⁶יבכל אדם ומת יבכל מיתה שאתה יכול להמיתו בשלמא והוכה בכל אדם אצמריך פד"א בעל הבית הוא דקים ⁶(להו) דאין אדם מעמיד בכל אדם איצמריך פד"א בעל הבית הוא דקים ⁶ עצמו על ממונו אבל אחר לא קמ"ל דרודף הוא ואפילו אחר נמי אלא ומת בכל מיתה שאתה יכול להמיתו למה לי מרוצח נפקא יהתניא ימות יומת המכה רוצח הוא אין לי אלא במיתה האמורה בו ומנין שאם אי אתה יכול להמיתו במיתה הכתובה בו שאתה רשאי להמיתו בכל מיתה שאתה יכול להמיתו ת"ל מות יומת מ"מ שאני התם דאמר קרא מות יומת וניגמר מיניה משום דהוה רוצח וגואל הדם שני כתובין הבאין כאחד יוכל שני כתובין הבאין כאחד אין מלמדין תנו רבנן ימחתרת אין לי אלא מחתרת גגו חצירו וקרפיפו מנין ת"ל ימצא הגנב מ"מ אם כן מה ת"ל מחתרת ימפני שרוב גנבים מצויין במחתרת תניא אידך מחתרת אין לי אלא מחתרת גגו חצירו וקרפיפו מנין תלמוד לומר ימצא הגנב מ"מ א"כ מה תלמוד לומר מחתרת סימחתרתו זו^י היא התראתו אמר רב הונא "קמן הרודף ניתן להצילו בנפשו קסבר רודף אינו צריך התראה לא שנא גדול ולא שנא קטן איתיביה רב חסדא לרב הונא ים בא ראשו אין נוגעין בו לפי שאין דוחין נפש מפני נפש ואמאי רודף הוא שאני התם דמשמיא קא רדפי לה נימא מסייעא ליה רודף שהיה רודף אחר חבירו להורגו אומר לו ראה שישראל הוא ובן ברית הוא והתורה אמרה שופך דם האדם באדם דמו ישפך אמרה תורה הצל דמו של זה בדמו של זה ההיא רבי יוםי ברבי יהודה היא ידתניא רבי יוםי בר' יהודה אומר חבר אין צריך התראה לפי שלא ניתנה התראה אלא להבחין בין שוגג למזיד ת"ש רודף שהיה רודף אחר חבירו להורגו אמר לו ראה שישראל הוא ובן ברית הוא והתורה אמרה שופך דם האדם באדם דמו ישפך ∘אם אמר יודע אני שהוא כן פמור ע"מ כן אני עושה חייב לא צריכא דקאי בתרי עיברי דנהרא דלא מצי אצוליה מאי איכא דבעי איתויי לבי דינא בי דינא בעי התראה איבעית אימא אמר לך רב הונא אנא דאמרי כתנא דמחתרת דאמר מחתרתו זו היא התראתו: מתני'

כלומר מלויין ורגילין לחתור: זו היא הסראסו. שא"ל התראה אחרת אלא הורגו מיד דכיון דטרח ומסר נפשיה לחתור אדעתא דהכי אתא דאי קאי לאפאי קטילנא ליה ואמרה תורה כיון דרודף הוא א״ל התראה אלא מצילין אותו בנפשו. אבל נכנס לחלרו וגגו דרך הפתח אינו הורגו עד שיתרו בו בעדים חזי דקאימנא באפך וקטילנא לך וזה יקבל עליו התראה ויאמר יודע אני ועל מנת כן אני עושה שאם תעמוד לנגדי אהרוג אותך אבל בלא התראה לא דדילמא לאו אדעתא דנפשות קא אתי אלא דאשכת פתחא להדיא ועל אדעתא דאי קאי באפאי ליפוק: קטן הרודף. את קטן אחר להרגו: ניהן להצילו בנפשו. כדילפינן לקמן (דף עג.) רולח ניתן להצילו בנפשו והאי אע"ג דקטן הוא ולאו בר קבולי התראה הוא לגבי רדיפה דינו כגדול: **קסבר.** רב הונא רודף אין צריך התראה לענין להצילו בנפשו דלא ניתנה התראה אלא לענין ב"ד דלא מצי למקטליה אם הרג בלא התראה: **ילא ראשו**. באשה המקשה לילד ומסוכנת. וקתני רישא החיה פושטת ידה וחותכתו ומוליאתו לאברים דכל זמן שלא ילא לאויר העולם לאו נפש הוא וניתן להורגו ולהציל את אמו אבל יצא ראשו אין נוגעים בו להורגו דהוה ליה כילוד ואין דוחין נפש מפני נפש. ואם תאמר מעשה דשבע בן בכרי (שמואל ב כ) הנה ראשו מושלך אליך דדחו נפש מפני נפש החם משום דאפילו לא מסרוהו לו היה נהרג בעיר כשימפשנה יואב והן נהרגין עמו אבל אם היה הוא ניצול אע״פ שהן נהרגין לא היו רשאין למסרו כדי להציל עצמן אי נמי משום דמורד במלכות הוה והכי מפרש לה בחוספתא דממורה©: משמיא קא רדפי לה. לאמיה: והסורה אמרה שופך דם האדם באדם דמו ישפך. כל הרואה אותו ישפוך דמו בשביל אותו אדם שהוא רודף דהיינו באדם בשביל הצלת אדם הנרדף. והא הכא דלא קתני יודע אני ועל מנת כן אני עושה ואין כאן קבלת התראה ואפילו הכי מיחייב: ההיא ר' יוסי בר' יהודה היא. דאפילו בהרוגי ב"ד לא בעי התראה אלא להבחין הלכך חבר לא בעי התראה ולא הבחנה ועם הארץ בעי לאיתרויי דלא נימא שוגג הייתי אבל קבלת התראה אפילו בעם הארץ לא בעי: פטור. כל כמה דלא אמר על מנת כן אני עושה שאהרג עליו כדילפינן בהיו בודקין (לעיל דף מא) יומת המת [דברים יז] עד שימיר עצמו למיתה. קא תני הכא גבי רודף דבעי התראה ואם לאו אין מצילין אותו בנפשו: **דקאי בחר**י עברי נהרא. המתרה מלד זה והרודף והנרדף מלד אחר: דאלולי לא מלי. והאי פטור וחייב דקאמר אמיתת בית דין קאי ולאחר שהרגו לנרדף: מאי איכא. כלומר מאי קא רמי עלייהו דהנך רואין למעבד: דבעי לאימויי לבי דינא ומקעליה. דכתיב (דברים כב) ובערת הרע מקרבך הלכך בעי התראה דבלאו הכי לא מקטלי ליה: זו היא הסראסו. אלמא משום דמחזקינן ליה רודף לא בעי התראה: